

HE 143/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksellä lisättäisiin merenkulun ympäristönsuojelulakiin Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n merellisen ympäristön suojelukomitean antaman päätöslauselman MEPC.278(70) edellyttämät alusten ja hallinnon toimintaa koskevat kansalliset säännökset. Päätöslauselma kuuluu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan, ja siitä on annettu liikenne- ja viestintäministeriön ilmoitus.

Päätöslauselmalla muutetaan MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitettä lisäämällä siihen määräykset IMO:n alusten polttoaineen kulutusta koskevasta tiedonkeruujärjestelmästä. Tiedonkeruujärjestelmän tarkoituksena on antaa IMO:lle sekä sen jäsenmaille ja sidosryhmille nykyistä tarkempaa tietoa merenkulun vuosittain kuluttamasta polttoainemäärästä ja alusten kasvihuonekaasupäästöistä. Päätöslauselmalla tehdyistä muutoksista seuraa hallinnolle ja aluksille uusia velvoitteita, joihin liittyvistä teknisistä yksityiskohdista on säädettävä tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan osaksi 1 päivänä joulukuuta 2018 ja osaksi 1 päivänä tammikuuta 2019.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
PERUSTELUT	3
1 Nykytila.....	3
2 Ehdotetut muutokset	4
3 Esityksen vaikutukset.....	7
4 Asian valmistelu.....	7
5 Riippuvuus muista esityksistä.....	8
6 Voimaantulo.....	8
LAKIEHDOTUS	9
Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	9
LIITE	12
RINNAKKAISTEKSTI.....	12
Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	12

PERUSTELUT

1 Nykytila

Merenkulku on luonteeltaan kansainvälistä toimintaa ja merenkulun ympäristönsuojelu on jo vuosikymmenien ajan perustunut keskeisiltä osiltaan kansainvälisiin sopimuksiin, joista on päätetty pääsääntöisesti maailmanlaajuisella tasolla. Kauppamerenkulun lisääntyminen on merkittävästi kasvattanut vesiin, ilmaan ja rantoihin kohdistuvaa raskautta. Huomiota on tämän vuoksi kiinnitetty yhä enemmän alusten tavanomaisesta käytöstä aiheutuvien ympäristö- ja terveyshaittojen vähentämiseen. Keskeisin meriympäristönsuojelua koskeva instrumentti on Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMOssa vuonna 1973 tehty alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemistä koskeva kansainvälinen yleissopimus sekä siihen liittyvä vuoden 1978 pöytäkirja liitteineen (SopS 51/1983), jäljempänä MARPOL 73/78 -yleissopimus. IMOssa kehitetään jatkuvasti aluksia koskevia ympäristömääräyksiä. MARPOL 73/78 -yleissopimuksen liitteiden muutokset johtuvat lähinnä tavoitteesta vähentää kauppamerenkulun aiheuttamia päästöjä veteen ja ilmaan. Muun alusliikenteen osuus ympäristön pilaantumisesta on kokonaisuutena katsoen vähäinen, vaikka esimerkiksi huvialusliikenteen ympäristövaikutus voi sesonkiaikaan olla paikallisesti merkittävä.

Myös Euroopan unionissa on kehitetty merenkulun ympäristönsuojelua koskevaa lainsäädäntöä. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 2015/757 meriliikenteen hiilidioksidipäästöjen tarkkailusta, raportoinnista ja todentamisesta, jäljempänä MRV-asetus, on säädetty jäsenvaltioiden lainkäyttövaltaan kuuluviin satamiin saapuvista, satamissa olevista tai satamista lähtevistä aluksista peräisin olevien hiilidioksidipäästöjen ja muiden merkittävien tietojen tarkkailusta, raportoinnista ja todentamisesta. MRV-asetus asetti jäsenvaltioille velvollisuuden alusten hiilidioksidipäästöjen tarkkailuun 1 päivästä tammikuuta 2018 alkaen. MRV-asetuksesta johtuvat kansallisen lainsäädännön muutokset merenkulun ympäristönsuojelulakiin on tehty lailla 275/2017.

IMOn merellisen ympäristön suojelukomitean, jäljempänä MEPC-komitea, päätöslauselmalla MEPC.278(70) muutetaan MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitettä lisäämällä siihen määräykset IMOn alusten polttoaineen kulutusta koskevasta tiedonkeruujärjestelmästä. Tiedonkeruujärjestelmän tarkoituksena on antaa IMOlle sekä sen jäsenmaille ja sidosryhmille nykyistä tarkempaa tietoa merenkulun vuosittain kuluttamasta polttoainemäärästä ja kasvihuonekaasupäästöistä. Tiedonkeruujärjestelmästä saatu ja analysoitu tieto tukee IMOn päätöksentekoa merenkulun kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.

Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan sopimuksen, johon sisältyy sekä Suomen että Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, eli niin sanotun sekasopimuksen, eduskunta hyväksyy vain siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan, sillä unionin toimivaltaan kuuluvat sopimusmääräykset eivät kuulu eduskunnan toimivaltaan, eikä eduskunnan hyväksyminen siten koske sopimuksen näitä osia (PeVL 6/2001 vp). Päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen tehdyt muutokset koskevat merenkulkua, joka kuuluu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaan unionin ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan. Koska EU:n MRV-asetuksella säädetään merenkulun kuluttamista polttoainemääräistä, päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen tehdyt muutokset kuuluvat EU:n yksinomaiseen toimivaltaan. Siten mainitulla päätöslauselmalla tehtyjen muutosten hyväksyminen ei kuulu eduskunnan toimivaltaan.

Koska Euroopan unioni ei ole MARPOL 73/78 -yleissopimuksen sopimuspuoli, valtioneuvoston yleisistunto on valtioneuvoston ohjesäännön 3 §:n 9 kohdan mukaisesti päättänyt päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen tehtyjen muutosten hyväksymisestä Suomen osalta 2 päivänä marraskuuta 2017. Päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen tehdyt lisäykset ovat tulleet kansainvälisesti voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2018. Muutoksista on annettu liikenne- ja viestintäministeriön ilmoitus SopS 12/2018, jonka mukaan muutokset ovat Suomessa voimassa 1 päivästä maaliskuuta 2018 alkaen.

Päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimukseen tehdyistä muutoksista aiheutuu kuitenkin aluksille ja hallinnolle uusia velvollisuuksia, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Vaikka IMon polttoaineen kulutusta koskeva tiedonkeruujärjestelmä on sisällöltään päällekkäinen MRV-asetuksen kanssa, polttoaineen kulutusta koskevien tietojen kerääminen toteutetaan hieman eri tavoin kuin MRV-asetuksessa. Näin ollen päätöslauselmalla MEPC.278(70) aluksille ja hallinnolle aiheutuvat velvollisuudet aiheuttavat tarpeen tehdä merenkulun ympäristönsuojelulakiin täydentäviä muutoksia. Euroopan komission on tarkoitus yhdenmukaistaa MRV-asetus IMon polttoaineenkulutusta koskevan tiedonkeruujärjestelmän kanssa. Uudistettu MRV-asetusehdotus annetaan syksyllä 2018, jolloin sen käsittelyn on myös tarkoitus alkaa Euroopan unionin neuvoston ympäristötyöryhmässä. Suomen tavoitteena MRV-asetuksen uudistuksessa on varmistaa, että päällekkäiset järjestelmät eivät aiheuta toimialalle päällekkäistä työtaakkaa.

2 Ehdotetut muutokset

Tällä esityksellä annettaisiin IMon MEPC-komitean päätöslauselmalla MEPC.278(70) määrätystä alusten polttoaineenkulutusta koskevasta tiedonkeruujärjestelmästä johtuvat täydentävät kansalliset säännökset. Päätöslauselma MEPC.278(70) kuuluu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan, mutta sen lainsäädännön alaan kuuluvien velvoitteiden täytäntöönpano edellyttää kansalliseen lainsäädäntöön tehtäviä täydentäviä säännöksiä, koska VI liitteeseen tehdyissä muutoksissa määrätään yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Merenkulun ympäristönsuojelulain 7 a lukuun ehdotettavat muutokset koskevat aluksille ja hallinnolle aiheutuvia velvollisuuksia.

Muutosehdotusten mukaan hyväksytty luokituslaitos voisi Liikenne- ja viestintäviraston lisäksi hoitaa IMon alusten polttoaineen kulutusta koskevasta tiedonkeruujärjestelmästä hallinnolle aiheutuvia tehtäviä. Tältä osin on tarkoitus menetellä samalla tavoin kuin alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) ja laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) muutoksen yhteydessä vuonna 2014. Lisäksi luokituslaitoksen vastaavasta toimivallasta säädettiin merenkulun ympäristönsuojelulain vuoden 2016 muutoksella IMon painolastivesiyleissopimuksen kansallisen voimaansaattamisen yhteydessä (473/2016) ja merenkulun ympäristönsuojelulain vuoden 2017 muutoksella (275/2017).

Ehdotuksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto päättäisi, missä laajuudessa ja millä aikataululla se delegoisi tehtävät hyväksytyille luokituslaitoksille. Useat valtiot ovat antaneet alusten katsastustehtävät ja todistus- tai turvallisuuskirjojen antamisen joko kokonaan tai osittain hyväksytyjen luokituslaitosten tehtäväksi.

Kyse on julkisen hallintotehtävän siirrosta muulle kuin viranomaiselle. Edellä mainitulla vuonna 2016 tehdyllä merenkulun ympäristönsuojelulain muutoksella on sisällytetty lakiin hyväksytyjen luokituslaitosten uusiin valtuuksiin liittyvät säännökset rikosoikeudellisesta virkavastuusta, vahingonkorvausvastuusta ja muutoksenhausta.

Esityksen tavoitteena on Liikenne- ja viestintäviraston toiminnan tehostaminen. Esitys liittyy myös pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman tavoitteisiin sujuvoittaa hallintoa sekä vähentää elinkeinon toimijoiden hallinnollista taakkaa.

7 a luku *Alusten energiatehokkuus*

2 a §. *Aluksen polttoaineen kulutusta koskeva tiedonkeruumenetelmä.* Lain 7 a lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a §. 2 a §:n 1 momentissa säädettäisiin niiden alusten, joiden bruttovetoisuus on vähintään 5000, velvollisuudesta kerätä kalenterivuodesta 2019 alkaen MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen IX lisäyksessä määritellyjä aluksen polttoaineen kulutusta koskevia tietoja. Ehdotetut muutokset vastaavat päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen lisättyä 22A säännön 1 kappaletta.

Ehdotetun 2 a §:n 2 momentissa säädettäisiin ehdotetun 2 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen alusten velvollisuudesta päivittää vuoden 2018 loppuun mennessä energiatehokkuuden hallintasuunnitelma, jäljempänä SEEMP-suunnitelma, MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 22 säännön 2 kappaleen mukaisesti. Näiden alusten SEEMP-suunnitelmiin on sisällytettävä kuvaus siitä menetelmästä, jota käytetään MARPOL 73/78 -yleissopimuksen 22A säännön 1 kappaleessa edellytettyjen polttoaineen kulutusta koskevien tietojen keruuseen, sekä menettelyt, joita käytetään näiden tietojen ilmoittamiseen Liikenne- ja viestintävirastolle tai hyväksytylle luokituslaitokselle, kuten MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 22A säännössä määrätään. Ehdotetut muutokset vastaavat päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen lisättyä 22 säännön 2 kappaletta.

Ehdotetun 2 a §:n 3 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston tai hyväksytyyn luokituslaitoksen velvollisuudesta varmistaa, että jokaisen 2 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen alusten SEEMP-suunnitelma noudattaa MARPOL 73/78 -yleissopimuksen 22 säännön 2 kappaleen vaatimuksia. Tämä on tehtävä ennen tiedonkeruun alkamista. Momentissa säädettäisiin myös Liikenne- ja viestintäviraston tai hyväksytyyn luokituslaitoksen velvollisuudesta antaa alukselle vaatimustenmukaisuudesta vahvistus, kuten MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 5 säännössä määrätään, ja siitä että vahvistus vaatimustenmukaisuudesta on säilytettävä aluksella. Ehdotetut muutokset vastaavat päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 5 sääntöön lisättyä uutta 4.5 kappaletta.

2 b §. *Toimitettavat tiedot.* Lain 7 a lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 b §. Ehdotetun 2 b §:n 1 momentissa säädettäisiin 2 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen alusten velvollisuudesta koottaa polttoaineen kulutusta koskevat yhdistetyt tiedot ja toimittaa ne Liikenne- ja viestintävirastolle tai hyväksytylle luokituslaitokselle, kuten MARPOL 73/78 -yleissopimuksen 22A säännössä määrätään. Ehdotetussa 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin, että edellä tarkoitettujen tietojen koottava kalenterivuoden lopussa ja toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle tai hyväksytylle luokituslaitokselle kolmen kuukauden kuluessa kunkin kalenterivuoden loputtua, kuten MARPOL 73/78 -yleissopimuksen 22A säännön 2 ja 3 kappaleissa määrätään. Ehdotetussa 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin, että niissä MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 22A säännön 4, 5 ja 6 kappaleiden mukaisissa tilanteissa, joissa alus siirretään hallinnolta toiselle, yhtiöltä toiselle tai hallinnolta ja yhtiöltä toiselle kesken kalenterivuoden, tiedot on koottava ja toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle tai hyväksytylle luokituslaitokselle siirron suorittamispäivänä tai niin pian kuin on käytännössä mahdollista. Ehdotetut muutokset vastaavat päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen lisätyn 22A säännön 2 ja 3 kappaleita sekä 4, 5 ja 6 kappaleita siltä osin kuin ne koskevat tietojen kokoamis- ja toimittamisvelvollisuutta.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin aluksen velvollisuudesta toimittaa pyydettyä eriteltyt tiedot Liikenne- ja viestintävirastolle tai hyväksytylle luokituslaitokselle siten kuin MARPOL 73/78 yleissopimuksen VI liitteen 22A säännön 8 kappaleessa määrätään. Ehdotettu momentti kattaisi MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 22A säännön 8 kappaleen lisäksi myös aluksen velvollisuuden toimittaa eriteltyt tiedot hallinnolle pyydettyä 22A säännön 4, 5 ja 6 kappaleiden mukaisissa tilanteissa. Ehdotetun 2 b §:n 2 momentissa säädettäisiin myös 2 a §:n 1 momentissa tarkoitetun aluksen velvollisuudesta pitää MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen IX lisäyksessä tarkoitetut aluksen polttoaineen kulutusta koskevat eriteltyt tiedot helposti saatavilla vähintään 12 kuukauden ajan kyseisen kalenterivuoden lopusta muissa kuin niissä MARPOL 73/78 -yleissopimuksen 22A säännön 4, 5 ja 6 kappaleiden mukaisissa tilanteissa, joissa alus siirretään kesken kalenterivuoden hallinnolta toiselle, yhtiöltä toiselle tai hallinnolta ja yhtiöltä toiselle. Ehdotetut muutokset vastaavat päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen lisätyn 22A säännön 8 kappaletta sekä 4, 5 ja 6 kappaleita siltä osin kuin ne koskevat eriteltyjen tietojen toimitamisvelvollisuutta.

Ehdotetun 2 b §:n 3 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta todentaa polttoaineen kulutusta koskevat tiedot. Liikenne- ja viestintävirasto antaa tietojen todentamisesta määräyksiä, kuten MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 22A säännön 7 kappaleessa määrätään. Ehdotetut muutokset vastaavat päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen lisätyn 22A säännön 7 kappaletta.

Ehdotetun 2 b §:n 4 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston tai hyväksytyyn luokituslaitoksen velvollisuudesta toimittaa todennetut alusten polttoaineen kulutusta koskevat tiedot Kansainvälisen merenkulkujärjestön alusten polttoaineen kulutusta koskevaan tietokantaan. Tiedot on toimitettava sähköisesti Kansainvälisen merenkulkujärjestön laatimassa vakio muodossa viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun alukselle on annettu vaatimustenmukaisuusvakuutus, kuten MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 22A säännön 9 kappaleessa määrätään. Ehdotetussa 2 b §:n 4 momentissa säädettäisiin myös Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta varmistaa, että alusten polttoaineen kulutusta koskevat tiedot toimitetaan Kansainväliselle merenkulkujärjestölle MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 22A säännön 9 kappaleen mukaisesti. Ehdotetut muutokset vastaavat päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen lisätyn 22A säännön 9 kappaletta.

2 c §. *Vaatimustenmukaisuusvakuutus.* Lain 7a lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 c §, jossa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston tai hyväksytyyn luokituslaitoksen velvollisuudesta antaa 2 a §:n 1 momentissa tarkoitetulle alukselle MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen X lisäyksen mukainen vaatimustenmukaisuusvakuutus sen jälkeen, kun Liikenne- ja viestintävirasto tai hyväksytty luokituslaitos on vastaanottanut polttoaineen kulutusta koskevat tiedot ja varmistanut, että tiedot on ilmoitettu MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 22A säännön mukaisesti, kuten MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 6 säännön 6 ja 7 kappaleissa määrätään. Ehdotetun 2 c §:n 1 kohdassa säädettäisiin, että vaatimustenmukaisuusvakuutus on annettava viimeistään viiden kuukauden kuluessa kalenterivuoden alusta niissä tilanteissa, joissa tiedot toimitetaan 22A säännön 3 kappaleen mukaisesti. Ehdotetun 2 c §:n 2 kohdassa säädettäisiin, että tiedot on toimitettava viipymättä, kun kyseessä on 2 b §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tilanne, joissa alus toimittaa hallinnolle tiedot MARPOL 73/78 -yleissopimuksen 22A säännön 4, 5 tai 6 kappaleen mukaisesti. Ehdotetut muutokset vastaavat päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 6 sääntöön lisätyjä 6 ja 7 kappaleita.

Ehdotetussa 2 c §:n 2 momentissa säädettäisiin siitä, että vaatimustenmukaisuusvakuutus on säilytettävä aluksella sen voimassaoloajan MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 9 säännön 12 kappaleen mukaisesti. Vaatimustenmukaisuusvakuutus on voimassa VI liitteen 6 säännön 6 kappaleen mukaisissa tilanteissa sen kalenterivuoden, jona se on annettu, ja seuraavan kalenterivuoden viisi ensimmäistä kalenterikuukautta, ja 6 säännön 7 kappaleen mukaisissa tilanteissa sen kalenterivuoden, jona se on annettu, seuraavan kalenterivuoden sekä sitä seuraavan kalenterivuoden viisi ensimmäistä kuukautta. Ehdotetut muutokset vastaavat päätöslauselmalla MEPC.278(70) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 9 sääntöön lisättyä 12 kappaletta.

5 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Ehdotetaan muutettavaksi lain 7 a luvun 5 § siten, että 2 momenttiin lisättäisiin uusi 4 kohta, jossa Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin määräyksenantovaltuus antaa määräyksiä niistä menettelyistä, joilla polttoaineen kulutusta koskevat tiedot todennetaan MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen 22A säännön 7 kappaleen ja siihen liittyvän IMon päätöslauselmassa MEPC.292(71) olevien 22A säännön 7 kappaleen soveltamista koskevien ohjeiden mukaisesti. Tällä varmistettaisiin, että Liikenne- ja viestintävirastolla on tarvittaessa valtuus antaa tarkempia määräyksiä niistä tiedoista ja asiakirjoista, jotka aluksen on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle tai hyväksytylle luokituslaitokselle tietojen todentamiseksi.

3 Esityksen vaikutukset

Päätöslauselmalla MEPC.278(70) lisättiin MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen määräykset IMon alusten polttoaineen kulutusta koskevasta tiedonkeruujärjestelmästä. Päätöslauselma MEPC.278(70) kuuluu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan. Näin ollen päätöslauselmalla MARPOL 73/78 -yleissopimukseen tehdyt muutokset ovat jo Suomea kansainvälisesti sitovia. Tällä esityksellä ei siten ole itsenäisiä vaikutuksia vaan vaikutukset tulevat suoraan Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta. Tällä lakimuutoksella annettaisiin ainoastaan päätöslauselman sisällön tarkentamiseksi välttämättömät kansalliset ja teknisluonteiset täydennykset.

Päätöslauselmasta MEPC.278(70) aiheutuu sekä varustamoille että hallinnolle hieman hallinnollista lisätyötä. Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset eivät kuitenkaan ole merkittäviä. Tiedon keräämisellä ei ole ympäristövaikutuksia, mutta kerätyn tiedon avulla voidaan yksinkertaisella menetelmällä laskea merenkulun vuosittain aiheuttamien kasvihuonekaasupäästöjen kokonaismäärä. Tiedonkeruujärjestelmästä saatu ja analysoitu tieto tukee IMon päätöksentekoa merenkulun kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa.

Esityksestä on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: valtioneuvoston kanslia, ulkoministeriö, ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Ahvenanmaan maakuntahallitus, Ilmatieteen laitos, Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Rajavartiolaitos, Suomen ympäristökeskus, Tulli, Arctia Oy, Auto- ja kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry, Elinkeinoelämän keskusliitto, Meriteollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Natur och Miljö r.f., Satamaoperaattorit ry, Suomen Konepäällystöliitto, Suomen Laivameklariliitto ry, Suomen Luonnonsuojeluliitto, Suomen matkustajalaivayhdistys ry, Suomen Merimies-Unioni SMU ry, Suomen Satamaliitto ry, Suomen Varustamot ry, Suomen Yrittäjät ry, Teknologiateollisuus ry, WWF Suomi ja Öljy- ja biopolttoaineala ry.

HE 143/2018 vp

Lausunnon esityksestä antoivat Suomen Varustamot ry ja Metsäteollisuus ry.

Ulkoministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Liikenteen turvallisuusvirasto ja Rajavartiolaitos ilmoittivat, ettei niillä ole esityksestä lausuttavaa.

Suomen Varustamot ry kannattaa esitystä, mutta kiinnittää lausunnossaan huomiota MRV-asetuksen ja IMO:n alusten polttoaineen kulutusta koskevan tiedonkeruujärjestelmän päällekkäisyyteen. Suomen Varustamot ry toteaa lausunnossaan, että EU:n MRV-asetus pitäisi yhdenmukaistaa globaalin järjestelmän kanssa. Myös Metsäteollisuus ry kiinnittää lausunnossaan huomiota vastaaviin seikkoihin kuin Suomen Varustamot ry ja korostaa meriliikenteen merkitystä Suomen kilpailukyvyn kannalta. Syksyllä 2018 alkavan EU:n MRV-asetuksen uudistuksen yhteydessä Suomen tavoitteena on varmistaa, että päällekkäiset järjestelmät eivät aiheuta toimialalle päällekkäistä työtaakkaa.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Hallituksen esitys liittyy eduskunnalle 3 toukokuuta 2018 annettuun hallituksen esitykseen Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laiksi (HE 61/2018 vp). Tällä esityksellä annettaisiin perustettavaksi ehdotetulle Liikenne- ja viestintävirastolle tehtäviä.

6 Voimaantulo

Lain 7 a luvun 2 a §:n 2 momentti ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 2018. Muilta osin laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 13 kohdan mukaan kauppamerenkulku ja kauppamerenkulun väylät kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Ehdotetut muutokset kuuluvat valtakunnan toimivaltaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 7 a luvun 5 §, sellaisena kuin se on laissa 998/2014, sekä
lisätään lain 7 a lukuun uusi 2 a–2 c § seuraavasti:

7 a luku

Alusten energiatehokkuus

2 a §

Alusten polttoaineen kulutusta koskevasta tiedonkeruujärjestelmästä johtuvat muutokset SEEMP-suunnitelmaan

Aluksen, jonka bruttovetoisuus on vähintään 5000, on kerättävä Kansainvälisen merenkulkujärjestön alusten polttoaineen kulutusta koskevaan tietokantaan toimitettavat tiedot kalenterivuodesta 2019 alkaen siten kuin MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteessä määrätään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun aluksen SEEMP-suunnitelmassa on oltava vuoden 2018 loppuun mennessä MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen mukainen kuvaus siitä menettelmästä, jota käytetään polttoaineen kulutusta koskevien tietojen keruuseen, sekä kuvaus niistä menettelyistä, joita käytetään tietojen ilmoittamiseen toimivaltaiselle viranomaiselle tai hyväksytylle luokituslaitokselle.

Liikenne- ja viestintävirasto tai hyväksytty luokituslaitos varmistaa, että 1 momentissa tarkoitetun aluksen SEEMP-suunnitelma noudattaa MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen vaatimuksia ja antaa alukselle vaatimustenmukaisuudesta vahvistuksen, jota on säilytettävä aluksella.

2 b §

Toimitettavat tiedot

Edellä 2 a §:n 1 momentissa tarkoitetun aluksen on koottava polttoaineen kulutusta koskevat yhdistetyt tiedot ja toimitettava ne Liikenne- ja viestintävirastolle tai hyväksytylle luokituslaitokselle MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen mukaisesti. Edellä tarkoitetut tiedot on:

1) koottava kalenterivuoden lopussa ja toimitettava kolmen kuukauden kuluessa kunkin kalenterivuoden päätyttyä; tai

HE 143/2018 vp

2) koottava ja toimitettava aluksen siirtöpäivänä tai niin pian kuin on käytännössä mahdollista, jos alus siirretään kesken kalenterivuoden hallinnolta toiselle, yhtiöltä toiselle tai hallinnolta ja yhtiöltä toiselle.

Aluksen on toimitettava alusten polttoaineen kulutusta koskevaan tietokantaan toimitettavien tietojen perustana olevat eriteltyt tiedot pyydettyä Liikenne- ja viestintävirastolle tai hyväksytylle luokituslaitokselle ja muissa kuin edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa pidettävä ne helposti saatavilla vähintään 12 kuukauden ajan kyseisen kalenterivuoden lopusta siten kuin MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteessä määrätään.

Polttoaineen kulutusta koskevat tiedot on todennettava.

Liikenne- ja viestintävirasto tai hyväksytty luokituslaitos toimittaa todennetut tiedot Kansainvälisen merenkulkujärjestön alusten polttoaineen kulutusta koskevaan tietokantaan. Virasto varmistaa, että alusten polttoaineen kulutusta koskevat todennetut tiedot toimitetaan Kansainväliselle merenkulkujärjestölle viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun alukselle on annettu vaatimustenmukaisuusvakuutus siten kuin MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteessä määrätään.

2 c §

Vaatimustenmukaisuusvakuutus

Liikenne- ja viestintävirasto tai hyväksytty luokituslaitos antaa polttoaineen kulutusta koskevat tiedot saatuaan alukselle vaatimustenmukaisuusvakuutuksen edellyttäen, että tiedot on ilmoitettu MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen mukaisesti. Vaatimustenmukaisuusvakuutus on annettava:

- 1) viimeistään viiden kuukauden kuluessa kalenterivuoden alusta; tai
- 2) viipymättä, jos kyseessä on 2 b §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tilanne.

Vaatimustenmukaisuusvakuutus on voimassa sen kalenterivuoden, jolloin vakuutus on annettu, sitä seuraavan kalenterivuoden sekä kolmannen kalenterivuoden viisi ensimmäistä kuukautta. Vaatimustenmukaisuusvakuutusta on säilytettävä aluksella koko sen voimassaoloajan.

5 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen, Helsingin sopimuksen ja Suomen muiden kansainvälisten velvoitteiden sekä Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi tarkempia säännöksiä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä sekä suomalaisten alusten osalta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella:

1) 1 §:ssä tarkoitetun aluksen energiatehokkuutta mittaavan suunnitteluindeksin vaatimustenmukaisuuden valvonnan järjestämisestä;

2) 4 §:ssä tarkoitetuista poikkeuksista aluksen energiatehokkuutta koskeviin vaatimuksiin.

Liikenne- ja viestintävirasto voi MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen, Helsingin sopimuksen tai Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi antaa teknisiä määräyksiä Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä sekä suomalaisten alusten osalta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella:

1) 1 §:ssä tarkoitetusta aluksen energiatehokkuutta mittaavan suunnitteluindeksin laskennasta;

2) SEEMP-suunnitelman laadinnasta;

3) IEE-todistuskirjasta;

4) 2 b §:n 3 momentissa tarkoitettujen polttoaineen kulutusta koskevien tietojen todentamisesta ja sitä koskevista menettelyistä.

HE 143/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.
Lain 7 a luvun 2a §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan jo 1 päivänä joulukuuta 2018.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 7 a luvun 5 §, sellaisena kuin se on laissa 998/2014, sekä
lisätään lain 7 a lukuun uusi 2 a–2 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Merenkulun ympäristönsuojelulaki

Merenkulun ympäristönsuojelulaki

7 a luku

7 a luku

Alusten energiatehokkuus

Alusten energiatehokkuus

(uusi 2 a §)

2 a §

Alusten polttoaineen kulutusta koskevasta tiedonkeruujärjestelmästä johtuvat muutokset SEEMP-suunnitelmaan

Aluksen, jonka bruttovetoisuus on vähintään 5000, on kerättävä Kansainvälisen merenkulkujärjestön alusten polttoaineen kulutusta koskevaan tietokantaan toimitettavat tiedot kalenterivuodesta 2019 alkaen siten kuin MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteessä määrätään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun aluksen SEEMP-suunnitelmassa on oltava vuoden 2018 loppuun mennessä MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen mukainen kuvaus siitä menetelmästä, jota käytetään polttoaineen kulutusta koskevien tietojen keruuseen, sekä kuvaus niistä menettelyistä, joita käytetään tietojen ilmoittamiseen toimivaltaiselle viranomaiselle tai hyväksytylle luokituslaitokselle.

Liikenne- ja viestintävirasto tai hyväksytty luokituslaitos varmistaa, että 1 momentissa tarkoitetun aluksen SEEMP-suunnitelma noudattaa MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen vaatimuksia ja antaa alukselle

vaatimustenmukaisuudesta vahvistuksen, jota on säilytettävä aluksella.

(uusi 2 b §)

2 b §

Toimitettavat tiedot

Edellä 2 a §:n 1 momentissa tarkoitettun aluksen on koottava polttoaineen kulutusta koskevat yhdistetyt tiedot ja toimitettava ne Liikenne- ja viestintävirastolle tai hyväksytylle luokituslaitokselle MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen mukaisesti. Edellä tarkoitettut tiedot on:

- 1) koottava kalenterivuoden lopussa ja toimitettava kolmen kuukauden kuluessa kunkin kalenterivuoden päätyttyä; tai
- 2) koottava ja toimitettava aluksen siirtopäivänä tai niin pian kuin on käytännössä mahdollista, jos alus siirretään kesken kalenterivuoden hallinnolta toiselle, yhtiöltä toiselle tai hallinnolta ja yhtiöltä toiselle.

Aluksen on toimitettava alusten polttoaineen kulutusta koskevaan tietokantaan toimitettavien tietojen perustana olevat eriteltyt tiedot pyydettyä Liikenne- ja viestintävirastolle tai hyväksytylle luokituslaitokselle ja muissa kuin edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa pidettävä ne helposti saatavilla vähintään 12 kuukauden ajan kyseisen kalenterivuoden lopusta siten kuin MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteessä määrätään.

Polttoaineen kulutusta koskevat tiedot on todennettava.

Liikenne- ja viestintävirasto tai hyväksytty luokituslaitos toimittaa todennetut tiedot Kansainvälisen merenkulkujärjestön alusten polttoaineen kulutusta koskevaan tietokantaan. Virasto varmistaa, että alusten polttoaineen kulutusta koskevat todennetut tiedot toimitetaan Kansainväliselle merenkulkujärjestölle viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun alukselle on annettu vaatimustenmukaisuus-vakuutus siten kuin MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteessä määrätään.

(uusi 2 c §)

2 c §

Vaatimustenmukaisuusvakuutus

Liikenne- ja viestintävirasto tai hyväksytty luokituslaitos antaa polttoaineen kulutusta koskevat tiedot saatuaan alukselle vaatimustenmukaisuusvakuutuksen edellyttäen, että tiedot on ilmoitettu MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen mukaisesti. Vaatimustenmukaisuusvakuutus on annettava:

- 1) viimeistään viiden kuukauden kuluessa kalenterivuoden alusta; tai*
- 2) viipymättä, jos kyseessä on 2 b §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tilanne.*

Vaatimustenmukaisuusvakuutus on voimassa sen kalenterivuoden, jolloin vakuutus on annettu, sitä seuraavan kalenterivuoden sekä kolmannen kalenterivuoden viisi ensimmäistä kuukautta. Vaatimustenmukaisuusvakuutusta on säilytettävä aluksella koko sen voimassaoloajan.

5 §

5 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen, Helsingin sopimuksen ja Suomen muiden kansainvälisten velvoitteiden sekä Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi tarkempia säännöksiä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä sekä suomalaisten alusten osalta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella:

1) 1 §:ssä tarkoitetun aluksen energiatehokkuutta mittaavan suunnitteluindeksin vaatimustenmukaisuuden valvonnan järjestämisestä;

2) 4 §:ssä tarkoitetuista poikkeuksista aluksen energiatehokkuutta koskeviin vaatimuksiin.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen, Helsingin sopimuksen tai Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi antaa teknisiä määräyksiä Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä sekä suomalaisten alusten osalta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella:

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen, Helsingin sopimuksen ja Suomen muiden kansainvälisten velvoitteiden sekä Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi tarkempia säännöksiä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä sekä suomalaisten alusten osalta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella:

1) 1 §:ssä tarkoitetun aluksen energiatehokkuutta mittaavan suunnitteluindeksin vaatimustenmukaisuuden valvonnan järjestämisestä;

2) 4 §:ssä tarkoitetuista poikkeuksista aluksen energiatehokkuutta koskeviin vaatimuksiin.

Liikenne- ja viestintävirasto voi MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen, Helsingin sopimuksen tai Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi antaa teknisiä määräyksiä Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä sekä suomalaisten alusten osalta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella:

HE 143/2018 vp

- 1) 1 §:ssä tarkoitettusta aluksen energiatehokkuutta mittaavan suunnitteluindeksin laskennasta;
- 2) SEEMP-suunnitelman laadinnasta;
- 3) IEE-todistuskirjasta.

- 1) 1 §:ssä tarkoitettusta aluksen energiatehokkuutta mittaavan suunnitteluindeksin laskennasta;
- 2) SEEMP-suunnitelman laadinnasta;
- 3) IEE-todistuskirjasta;
- 4) 2 b §:n 3 momentissa tarkoitettujen polttoaineen kulutusta koskevien tietojen todentamisesta ja sitä koskevista menettelyistä

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2019.*

Lain 7 a luvun 2a §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan jo 1 päivänä joulukuuta 2018.
